

STILs verksamhets- berättelse 2017

ansvar

STIL

Personlig assistans och politisk påverkan

peer support
föreningar
Independent Living
visioner
borgargolv
svenskan

Innehåll

Inledning	4
STILs styrelse.....	4
Ordförande har ordet	4
Styrelsen tackar för året.....	5
Politisk påverkan	6
LSS-utredningen	6
Rapporten "Det handlar om miljarder"	6
Konferensen "Frihet, fusk och fakta"	8
Manifestationer och demonstrationer.....	8
STIL-aktivister i Småland	8
STIL-priset Hjärter Ess	9
Omvärld och samarbeten	11
Nya yttre krav	11
Medlemskap och samarbeten.....	12
Föreningsdemokrati	14
STIL-dagarna	14
Middagar och luncher	14
Medlemsdagar	15
Peer support och utbildning	16
Utbildningar.....	16
Peer support.....	17
Personlig assistans	19
Utveckling	19
Lönekriterier	19
Ständiga förbättringar	20
Internationellt	21
Freedom Drive	21
IC Lotos.....	22
Kontoret	25
Resursavdelningen.....	25
Ekonomiavdelningen	25
Kommunikationsavdelningen.....	26
Utbildning för ny personal.....	26

Inledning

STIL står för Stiftarna av Independent Living i Sverige. STIL är en ideell förening av personer som diskrimineras på grund av sin funktionalitet. STIL bildades 1984. Då fanns inte personlig assistans i Sverige. Tack vare STILs första medlemmar lyckades

vi visa att personlig assistans fungerar. Idag är STIL en förening och ett icke-vinstdrivande assistanskooperativ. Vi har ungefär 200 medlemmar och 1900 anställda assistenter. Alla i styrelsen har själva personlig assistans.

STILs styrelse

En gång om året håller STIL årsstämma. Då väljer medlemmarna vilka som ska sitta i styrelsen. Bara personer som själva använder assistans kan sitta i STILs styrelse. Årsstämman 2017 valde dessa personer till styrelse:

- Maria Dahl, ordförande
- Gunilla "Gilla" Andersson, 1:e vice ordförande
- Emma Johansson, 2:e vice ordförande
- Jonas Franksson, ledamot
- Jamie Bolling, ledamot
- Bengt Elmén, ledamot

- Mona Esbjörnsson, ledamot
- Tobias Samuelsson, ledamot
- Tinna Romlin Wooremaa, ledamot

Styrelsens arbete under 2017

Styrelsen har haft 12 styrelsemöten under sin mandatperiod 2017-2018. Två av dessa var styrelsehelger med strategisk inriktning och seminarier.

Ordförande har ordet

2017 har varit ett tufft år för den personliga assistansen. Under året har 9 av 10 fått avslag på sin ansökan om personlig assistans. Efter många år av nedskärningar nådde vi en ny botten under hösten 2017. Då såg det ut som att Försäkringskassans tolkning av en dom skulle betyda slutet för den personliga assistansen. Men funkisrörelsen gick samman och lyckades med gemensamma krafter skapa tillräckligt med opinion för att få ett tillfälligt stopp av tvåårsomprövningarna och Försäkringskassans tolkning av en dom i Högsta Förvaltningsdomstolen. Det var en stor seger, även om alla omprövningar inte har stoppats och alla inte har fått tillbaka timmar de förlorat. Vi kämpar vidare för att alla som behöver ska få den assistans de har behov av.

Som ordförande för STIL möter jag många medlemmar och hör deras oro. Jag möter också många vars politiska engagemang och kampvilja precis vaknat. Därför ser jag med hopp på framtiden. Jag tror att det kan vända för assistansfrågan om vi alla samarbetar. Personlig assistans är ju den överlägset bästa serviceformen och en mänsklig rättighet. Även människor utan kontakt med assistans har börjat förstå det nu.

En av mina hjärtefrågor är det internationella arbetet. Jag tycker det är viktigt att samarbeta över nationsgränserna, speciellt i dessa tider. Nedskärningar av välfärden sker överallt i Europa.

STIL är ett kooperativ med nära kontakter till andra organisationer. Nästan varje vecka under hösten har vi hört om anordnare som inte går runt ekonomiskt längre. Även STIL har drabbats hårt av neddragningarna. Vi har inte längre det ekonomiska utrymme vi hade för bara några år sedan. Styrelsen har därför fokuserat särskilt på att säkra STILs ekonomiska hållbarhet. Vi började det arbetet redan 2015, då vi föreslog årsstämman att införa buffertar i projekten och ändra den administrativa avgiften. I takt med att neddragningarna fortsätter märker vi att det var kloka beslut. Under 2017 har vi i styrelsen fattat beslut om långsiktigt hållbar lönesättning i STIL genom nya riktlinjer. Våra assistenter gör ett fantastiskt jobb, och jag tror jag talar för oss

alla när jag säger att jag önskar vi kunde sätta högre löner på varenda en. Men så länge assistansersättningen räknas upp med mindre än de kollektivavtalade löneökningarna måste vi hålla igen utgifterna.

Jag vill tacka styrelsen för att vi tillsammans har kämpat vidare även i den hårdaste motvind. Jag vill också tacka STILs tjänstemän som arbetat nära styrelsen.

Maria Dahl, ordförande

Styrelsen tackar för året

Maria Dahl

Sten

Emma Johansson

2

Janne Balle

Tobias Larsson

Peter Larsson

Jonas

Maria Eriksson

Politisk påverkan

STIL bildades som en förening för att bekämpa orättvisor och förtryck. Därför är politiskt påverkansarbete en av de viktigaste delarna av vår verksamhet. Vi träffar politiker både i grupp och i enskilda samtal. Vi försöker skapa opinion för våra frågor genom att synas i media. Under 2017 har arbetet på politik och

metod-avdelningen fokuserat på LSS-utredningen. Våra resurser har varit väldigt begränsade. Vi har lagt alla våra resurser på att påverka LSS-utredningen. STIL har också stöttat och samarbetat med andra organisationer när de har drivit våra politiska frågor.

LSS-utredningen

Under 2017 hade STIL fokus på att försöka påverka regeringens utredning om LSS. Utredningen startade 2016 och ska vara klar i oktober 2018.

STIL har under året varit med i en av referensgrupperna till utredningen. STIL har träffat utredningen fyra gånger tillsammans med gruppen. Vi träffade utredaren för ett eget möte den 20 februari. Vi la fram vårt förslag om statligt huvudmannaskap med kommunen som delfinansiär. Utredningens huvudsekreterare Anders Viklund kom till STILs konferens den 5 maj och presenterade utredningens

resultat så långt. Den nya utredaren Gunilla Malmberg besökte STIL den 7 september för ett enskilt möte.

Vi har upplevt att utredningen inte varit särskilt intresserad av referensgruppernas förslag. Utredningen har inte lyssnat på någon av organisationerna. Vi har varit mycket kritiska till de förslag vi har fått ta del av som referensgrupp.

STIL menar att förslagen är en tillbakagång. Allt det material som vi har skickat in till utredningen kommer vi att använda när vi träffar politiker under valåret 2018.

Rapporten "Det handlar om miljarder"

Både ansvarig minister Åsa Regnér och Försäkringskassans generaldirektör Ann-Marie Begler har i åratal påstått att fusk i assistansersättningen är mycket stort. Under 2017 startade STIL ett samarbete med statsvetenskapliga institutionen på Lunds Universitet. Vi ville ha en oberoende granskning av de metoder som har använts för att mäta hur stort fusk i assistans är.

Forskarna Niklas Altermark och Hampus Nilsson från Lunds Universitet tog fram rapporten "Det handlar om miljarder". Rapporten undersöker den så kallade "expertmeto-

den" som använts för att uppskatta mängden fusk inom personlig assistans. Rapporten visar att expertmetoden inte kan användas inom samhällsvetenskap. Dessutom har de utredningar som använt den för att uppskatta fusk använt den fel.

De siffror som regeringen och Försäkringskassans företrädare har använt för att motivera neddragningarna bygger på ovetenskapliga gissningar, enligt forskarna. Rapporten har fått en hel del medial uppmärksamhet under 2017. Du kan läsa rapporten på STILs hemsida.

1. Expertgruppens sammansättning

- I den vetenskapliga litteraturen:
  - Oberoende expertis - gärna akademiker
  - Personer som inte påverkas av de beslut som fattas
  - Risken för bias, det vill säga snedvridningar, som t ex:
    - Psykologiska tendenser att göra felaktigt vid uppskattningar
    - Tillgänglighetsbias
    - Övertro
  - Vikten av en heterogen expertgrupp - så att experterna inte har samma typ av bias
- I de svenska tillämpningarna:
  - Homogena expertgrupper - experter som arbetar inom samma bransch
  - Ej oberoende expertis - personer som påverkas av de beslut som fattas
  - Experter som möjliggör diskussioner - inte bara för sina arbetsgivare
  - Otillräckliga diskussioner av bias och direkt felaktiga resultat

Konferensen "Frihet, fusk och fakta"

STIL anordnade en konferens om personlig assistans på den Europeiska Independent Living-dagen den 5 maj. Målgruppen för konferensen var politiker och politiska tjänstemän. Titeln för konferensen var "Frihet, fusk och fakta - vad vet vi om personlig assistans och LSS?". Konferensen hölls i Stockholm och cirka 80 personer deltog.

Forskarna Niklas Altermark och Hampus Nilsson från Lunds Universitet presenterade rapporten "Det handlar om miljarder".

LSS-utredningens huvudsekreterare Anders Viklund berättade om sitt arbete i utredningen. Han berättade om utredningens prioriterade frågor just nu. Bengt Elmén från styrelsen hade en utfrågning av Anders Viklund efteråt.

Under konferensen diskuterade också en panel med personer från funktionsrörelsen flera nya rapporter från Försäkringskassan. Panelen pratade bland annat om siffror som visar att de som fått assistans för första gången ofta

söker fler timmar efter några år. Panelen menade att det bland annat beror på livssituation, men också för att den som söker assistans för första gången inte vågar söka för ett fullvärdigt liv utan bara söker för att klara av det mest grundläggande. Reformens intention är att säkra delaktighet i samhället, och att personer vågar engagera sig i föreningar eller leva mer aktivt är ett bevis på att den fungerar, menade panelen. Panelen diskuterade också nya siffror från Försäkringskassan som visar att timmarna inom personlig assistans redan har börjat minska. Eftersom 9 av 10 som söker assistans för första gången fått avslag, är assistansen redan på väg att avvecklas. Utifrån den nya kunskapen är LSS-utredningens direktiv att minska kostnaderna redan föräldrade, menade panelen.

Konferensen avslutades med att STIL presenterade vår definition av personlig assistans. Vi presenterade också våra förslag till LSS-utredningen. STILs förslag på lösning är att staten har huvudansvaret för den personliga assistansen, men att finansieringen kan delas på olika sätt.

Manifestationer och demonstrationer

I oktober deltog vi i en demonstration på Mynttorget. Demonstrationen hade som mål att stoppa tvåårsomprövningarna och Försäkringskassans tolkning av en dom i Högsta Förvaltningsdomstolen.

Den 3 december, på FN:s internationella funktisdag, demonstrerade STIL tillsammans med RBU och en rad olika organisationer under parollen "Assistans är frihet - rädda

LSS!" Demonstrationen hölls på fler än 20 orter i Sverige och var större än någonsin tidigare. Flera av STILs medlemmar talade på flera av orterna. I Stockholm talade Jamie Bolling. Gilla Andersson från styrelsen blev intervjuad av SVT. I Borlänge talade Tinna Romlin Wooremaa från styrelsen. I Norrköping talade medlemmen Tobias Holmberg. I Örebro talade medlemmen Frida Inghamn.

STIL-aktivister i Småland

STIL-aktivister i Småland är en grupp aktiva medlemmar. Vi driver Facebooksidan STIL-Aktivister i Småland, där vi publicerar och kommenterar aktuella nyheter i assistansvärlden. Vi publicerar också vad som händer i både den svenska och internationella IL-rörelsen.

Sedan ett år tillbaka sänder vi podd-radio ungefär en gång i månaden. Förutom personlig assistans tar vi även upp andra viktiga frågor, till exempel tillgänglighet. Podden heter STIL-aktivister i Småland och går att hitta på poddsidan Soundcloud.

En av aktivisterna, Thomas Juneborg, har gjort några "otillgänglighetsinventeringar" i Jönköping och Gränna. Dessa ledde till tidningsartiklar i lokalpressen. Thomas driver också sedan 2013 en blogg med namnet Thomas Juneborgs blogg om allt som direkt och indirekt berör personlig assistans och LSS.

Vi kommer fortsätta att bevaka vad som händer både inom personlig assistans och IL-rörelsen. I samband med STILs medlemsträffar i Jönköping kommer vi att ha ett stående inlägg om vad som händer inom personlig assistans.

STIL-priset Hjärter Ess

STIL-priset Hjärter Ess delas ut för att uppmuntra enskilda eller grupper som synliggjort STILs hjärtefrågor: antidiskriminering, tillgänglighet och medborgerligt likavärde. STIL-priset har delats ut varje år sedan 2005.

STIL-priset för 2017 gick till Emily Muthén, som står bakom Riksföreningen Grunden. Riksföreningen Grunden är för personer med normbrytande intellektuell funktionalitet. Riksföreningen Grunden vill att alla människor behandlas lika. För Grunden betyder det att se likheterna och olikheterna i varje person.

Juryns motivering:

"Rätten till en utbildning som ger verktyg för att få ett jobb. Rätten att få lön för sitt arbete. Rätten att få tala för sig själv. Rätten att själv få bestämma över sitt liv. De flesta människor ser det som självklart.

Men för vissa av oss är kampen för självklarheter ständigt pågående. Årets STIL-pristagare har varit en ledstjärna i den kampen. Genom att kritisera särlösningar som till exempel särskolan och en segregerad arbetsmarknad. Genom att hela tiden upplysa om att alla ska få en rimlig lön för de jobb dom gör. Och genom att ha varit med och organiserat personer i riksföreningen Grunden, som givit personer som sällan blir lyssnade på en plattform att tala från.

För att ha fört en outtröttlig och tydlig kamp på ett sätt som även invecklingsstörda begriper, och för att ha satt ett skarpt ljus på en diskriminering som allt för länge har fått pågå i det tysta, tilldelas Emily Muthén 2017 års STIL-pris, Hjärter Ess."

Omvärld och samarbeten

STIL är förutom en politisk förening och en kooperativ assistansanordnare, också en organisation som försöker vara en bra arbetsgivare och leva upp till

alla krav från myndigheter och lagar. Vi har fortsatt vårt nära samarbete med ILI och arbetsgivarorganisationen KFO.

Nya yttre krav

Nya dataskyddsförordningen

Från och med 25 maj 2018 börjar en ny lag gälla i EU: Dataskyddsförordningen (GDPR). Lagändringarna skärper kraven på att skydda den personliga integriteten när företag behandlar personuppgifter. Under 2017 har vi tagit reda på vad lagändringarna betyder för STIL, planerat och påbörjat förberedelserna. Vi har tagit reda på vilka personuppgifter vi har i olika register, följt upp rutiner för att se vem som har tillgång till dem, tittat på rutiner för att ta bort personuppgifter. Vi har också tagit fram information om hur STIL hanterar personuppgifter, både informationstexter till den som registreras och interna dokument för anställda. Arbetet fortsätter under våren 2018 tills lagen börjar gälla.

Försäkringskassan

Försäkringskassan gjorde under året flera åtstramningar i sin administration. Från och med september slutade Försäkringskassan betala ut ersättning för assistans om de inte fått in vissa uppgifter om den som jobbar som assistent. Försäkringskassan har börjat kräva uppgifterna innan assistenten jobbar sitt första pass.

STILs medlemmar och anställda har fått mycket extrajobb på grund av det här kravet. För att göra det enklare för medlemmarna har vi tagit fram ett nytt anställningsavtal med alla uppgifter som Försäkringskassan behöver.

Under hösten skärpte Försäkringskassan sina rutiner ännu mer. De började samköra sina uppgifter med andra myndigheters register, och kan därför upptäcka fler små fel. Försäkringskassan tillåter inga misstag i tidrapporterna. En enda avvikelse i en tidrapport eller kring en assistent, leder till att Försäkringskassan stoppar utbetalningen för alla assistenter hos den arbetsledaren. Vi får inga besked eller svar om varför från Försäkringskassan. De säger heller inte till när en utbetalning stoppats, utan det upptäcker vi först när pengarna inte kommer in till STIL.

Varje stoppad räkning betyder mycket mer arbete för medlemmarna. Det betyder också mer arbete för kontorspersonalen, som då får mindre tid till att svara i telefon och ge bra service. I vissa fall får vi inga pengar alls, vilket drabbar arbetsledarens projekt. I förlängningen drabbar det kooperativet.

Arbetsmiljöverket

Arbetsmiljöverket gjorde en inspektion av STIL i början av året. Inspektörerna var inte nöjda med STILs sätt att jobba med det systematiska arbetsmiljöarbetet. De tyckte att det kunde uppfattas som att arbetsledarna har ansvaret för arbetsmiljön. Arbetsmiljöverket ville att en anställd skulle göra riskbedömning av arbetsmiljön.

Arbetsmiljöverket tyckte inte heller att STILs checklista för den årliga genomgången av arbetsmiljön räckte. De tyckte att anställda på kontoret behöver veta mer om arbetsuppgifter i varje assistans för att kunna se och bedöma risker.

Under året behövde STIL alltså utveckla arbetssättet så att vi tar hänsyn till arbetsmiljöverkets krav utan att gå ifrån vår ideologi. Inom STIL är arbetsledaren helt central och så ska det fortsätta vara.

STIL fick krav på åtgärder från Arbetsmiljöverket. Vi har:

- Sett till att alla arbetsledarpartner har fått kompetensutveckling inom arbetsmiljö
- Tagit fram underlag för att kunna dokumentera arbetsmiljön utifrån arbetsledarens uppdragsbeskrivning
- Tagit fram ny checklista som stöd för att lägga märke till risker
- Sett över informationen på webbplatsen som riktar sig till de personliga assistenterna
- Börjat göra arbetsmiljögenomgångar tillsammans med arbetsledare och personliga assistenter i alla assistanser
- Inlett samverkan med det regionala skyddsombudet, bland annat kring hur vi skulle kunna skapa en arbetsmiljökommitté.

Arbetet med att utveckla arbetsmiljöarbetet kommer att fortsätta under 2018 och är ett arbete i ständig utveckling.

Inspektion från IVO

Inspektionen för vård och omsorg (IVO) kom till STIL i september. IVO är tillsynsmyndighet för personlig assistans. Inspektionen var en del av en granskning av assistansanordnare i regionen. IVO ställde frågor om STILs kvalitetsledningssystem och hur kontoret jobbar med dokumentation. Kvalitetsledningssystemet ska visa hur kontoret hanterar klagomål, ser till att assistansen utgår från arbetsledarens behov och önskemål men också hur STIL ser till att de personliga assistenterna har tillräcklig utbildning. Det ska också visa hur kontoret arbetar vid risk för missförhållanden.

STIL fick godkänt på alla punkter, utom när det gäller dokumentation. I STIL är det centralt att vi bara dokumenterar det som vi måste, aldrig mer än så. Vi måste dokumentera det som brukar kallas avvikelser. Det betyder att vi måste dokumentera när något inte blir som det var tänkt. Det är alltid ur arbetsledarens perspektiv vi kan avgöra om något inte blivit som det var tänkt. Därför bygger vårt sätt att dokumentera på samarbete och kommunikation mellan arbetsledarpartner och arbetsledare. På IVOs begäran skickade STIL in kompletterande material som beskriver hur vi ska leva upp till dokumentationskraven. De godkände kompletteringen och avslutade ärendet.

Medlemskap och samarbeten

KFO

STIL är med i arbetsgivarföreningen KFO. KFO samlar arbetsgivare inom kooperativ, idéburen välfärd och civilsamhälle. Ungefär 500 företag och organisationer är medlemmar i KFO. KFO är den organisation som förhandlar fram kollektivavtalet med Kommunal.

STIL deltog i ett möte med generaldirektören för Inspektionen för socialförsäkringen (ISF) i september. Mötet handlade om ISFs regeringsuppdrag att analysera lönsamheten i assistansbranschen. Inför mötet hade KFO gjort en undersökning bland sina medlemmar och kunde visa att

lönekostnaderna är betydligt högre än vad ISF beräknat i sina utredningar.

KFO gjorde en undersökning bland sina medlemmar och tog fram en rapport som visar att 4 av 10 anordnare får vänta mer än 31 dagar på assistanssättningen, trots godkända underlag. Det är för att Försäkringskassan inte hinner med att hantera sin egen administration. Det är många anordnare som har fått extremt stora problem med att driva sin verksamhet på grund av Försäkringskassans försenade utbetalningar. En del kan till och med komma att behöva avveckla sin verksamhet.

ILI

STIL delar lokaler med Independent Living Institute (ILI), som är en privat stiftelse. ILI är en projektplattform och en tankesmedja. ILI driver flera projekt, bland annat PA-tips och Disabled Refugees Welcome som är ett projekt som ska stötta nyanlända personer med normbytande funktionalitet.

Med lagen som verktyg

Med lagen som verktyg är en förening som använder juridik för att skapa samhällsförändring. Föreningen ska driva rättsprocesser, utbilda, sprida information om juridiska rättigheter och att skapa opinion. STIL är stödmedlem i föreningen Med lagen som verktyg. Med lagen som verktyg arbetar nära Independent Living Institute.

RFSU Stockholm

Under året hade STIL ett projektsamarbete med RFSU Stockholm. Projektet heter Sex i rörelse. Projektet handlar om att alla människor har rätt till sin kropp och sin sexualitet. Det finns idag inte sexualupplysning med tillräckligt bra metoder och verktyg för att arbeta med personer med normbrytande funktionalitet. Det måste finnas informatörer som har kunskap och erfarenhet kring normbrytande funktionalitet och sex. RFSU Stockholm startade därför det här projektet och STIL var en av samarbetsparterna.

Förenings- demokrati

Stiftarna av Independent Living är en ideell förening. Alla som har assistans i STIL är medlemmar i föreningen och kan väljas till förtroendeuppdrag.

Föreningen STIL bygger på att medlemmarna själva är engagerade och driver de aktiviteter de själva vill vara med på.

STIL-dagarna

Varje år håller STIL årsstämma. På årsstämman fattar STIL beslut om verksamhetsplan, budget och styrelse för Föreningen STIL och för STIL Assistans AB. Föreningen äger hela STIL Assistans AB. Medlemmarna väljer en ägarrepresentant som är den enda med rösträtt på STIL Assistans ABs årsstämma. På så vis bestämmer föreningens medlemmar också vad som ska beslutas på aktiebolagets årsstämma. Under STIL-dagarna höll vi också ett samtal om det aktuella politiska läget.

De arbetsledare eller familjemedlemmar som inte var med på stämmoförhandlingarna kunde vara i en pysselhörna eller åka till Djurgården för olika aktiviteter. Under lördag eftermiddag bjöd STIL på föreläsning av Pelle Sandstrak, "Mr Tourette", om hur hans liv har påverkats av Tourettes syndrom och vad som egentligen är normalt.

Middagar och luncher

Middagar och luncher är ett enkelt sätt att lära känna fler i föreningen, kanske prata om olika arrangemang man kan göra tillsammans eller planera för peer support.

STIL ordnade lunch eller middag för medlemmarna och de anställda i Stockholm, Jönköping och Sundsvall under

Beslut på stämman

Årsstämman beslutade om verksamhetsplan och budget för 2018. Stämman beslutade att införa individuell lönesättning i STIL genom lönekriterier. Styrelsen fick också i uppdrag att se över begreppen medarbetsledare och administrativ assistent.

Valberedningen

Valberedningen är en grupp medlemmar som har i uppdrag är att ta fram ett förslag till styrelse och revisorer till STILs årsstämma. Valberedningen för 2017 bestod av medlemmarna Charlotte Ottosson, Gisèle Caumont och Susanne Berg. Valberedningen har haft 6 skypemöten under året. Valberedningen deltog på styrelsemötet den 20 december 2017.

december. I Stockholm hade vi middagen samma dag som utdelningen av årets STIL-pris. Representanter från styrelsen var med under middagarna för att lära känna fler medlemmar och lyssna på synpunkter.

Medlemsdagar

Medlemsdagarna är dagar för medlemmar i STIL. Alla medlemmar som vill kan träffas och diskutera viktiga frågor för organisationen. Dagarna anordnas på olika orter med samma schema på varje ställe. Man behöver inte delta på den ort som är närmast utan kan välja var man vill vara med.

Oftast handlar medlemsdagarna om frågor som är viktiga att diskutera före eller mellan årsstämmorna. Personer ur styrelsen är också med på medlemsdagarna. De tar med sig medlemmarnas tankar och synpunkter vidare i arbetet i styrelsen.

2017 har STIL anordnat sex medlemsdagar totalt, tre på våren och tre på hösten. Årets medlemsdagar har hållits i Sundsvall, Stockholm och Jönköping.

Medlemsdagarna har handlat om individuell lönesättning i STIL, STILs lönekriterier, hur vi definierar uppdraget som medarbetaledare, en solidarisk fond och vilka krav arbetsmiljöverket ställer på STIL. I oktober anordnade vi medlemsdagar om arbetsmiljö och hur STIL jobbar vidare med individuell lönesättning.

Medlemsträffar

Medlemmarna i Jönköping anordnade fem medlemsträffar under 2017. Varje träff hade ett tema. En träff handlade om personalfrågor och semestrar, en om Ledarhandboken, en om STILs politiska arbete och en om omvärldsbevakning. En av träffarna hade formen av en friskvårdsdag för arbetsledare, medarbetaledare och assistenter.

Peer support och utbildning

Under 2017 har STIL utvecklat de digitala utbildningarna. De finns på vår hemsida. Vissa är för inloggade medlemmar, vissa är öppna för alla. Istället för ett fast kursutbud anordnar vi nu utbildningar när det

finns tillräckligt intresse. Många av utbildningarna under året har hållits i samband med medlemsträffar. Flera utbildningar har haft formen av peer support.

Utbildningar

Assistentutbildning

Under sommaren 2017 släppte STIL en webbutbildning för personliga assistenter. Kursen följer Socialstyrelsens krav och bygger på Independent Living-ideologin. Kursen går igenom STILs historia, Lagen om stöd och service, FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, missförhållanden, tystnadsplikt och vad det betyder att jobba som assistent i STIL.

Varje avsnitt avslutas med några kontrollfrågor. Om assistenten svarar rätt på frågorna får hen gå vidare till nästa avsnitt. På slutet kan assistenten skriva ut ett diplom i PDF-format. Det är assistentens bevis på att hen har gått kursen.

Kursen är öppen för alla som vill gå den. Tanken är att även assistenter från anordnare som inte arbetar på samma sätt med självbestämmande ska kunna gå kursen och lära sig om Independent Living. På så vis får alla bättre assistenter. Dessutom bidrar Föreningen STIL till att följa målet i stadgarna om att öka kunskapen om Independent Living och självbestämmande i samhället.

Att ansöka om assistans

Under hösten 2017 la vi till en ny del på hemsidan under rubriken "Kunskap och stöd". Den delen heter: "Att ansöka om assistans". Alla som vill kan läsa mer där om hur det går till att söka personlig assistans. Du kan också läsa om hur du kan förbereda dig inför en ansökan eller omprövning. "Att ansöka om assistans" är en övergripande del. Reglerna är väldigt snåriga och komplicerade. Det finns väldigt mycket mer att veta, som en jurist har kunskap om. "Att ansöka om assistans" är bra för dig som vill förbereda dig inför ett möte med handläggare eller jurist. Då får du lite mer kunskap och får mer makt i förhållande till experterna.

HLR och första hjälpen

Under året arrangerade vi två utbildningar i hjärt- och lungräddning och första hjälpen. Utbildningarna hölls i Jönköping. Deltagarna fick lära sig HLR - hjärt och lungräddning. De fick också lära sig hur man agerar vid en olycka, akut sjukdom eller luftvägsstopp.

Peer support

Peer support är en vanlig metod inom Independent Living. "Peer support" är engelska och betyder att människor med samma typ av erfarenheter delar tankar, tips och erfarenheter för att få stöd och lära av varandra. På svenska kan vi kalla det "erfarenhetsutbyte". Inom STIL gör vi peer support i grupp. I en peer support-grupp finns inga experter. Ingen har mer rätt eller fel än någon annan. Många tycker att det är skönt att prata om saker utan att behöva förklara sig eftersom alla känner igen sig. Gruppen kan lära sig av varandra. Man kan hitta förebilder eller bli någon annans förebild.

Exempel på frågor som en Peer Support-grupp kan prata om är:

- Att arbetsleda, varje dag
- Måste mina assistenter ha kul på jobbet?
- Professionell eller privat relation till assistenterna?
- Hur kan man tänka när man anställer?

- Att vara förälder
- Ensamhet, utanförskap, diskriminering
- Relationer
- Stress och utbrändhet

STIL har under året haft fem peer support-träffar i Jönköping. I Sundsvall har STIL haft tre peer support-träffar.

Under hösten startade STIL peer support via Skype för arbetsledare i norr. Den gruppen hade två möten mellan oktober och december 2017.

Personlig assistans

STIL är förutom en ideell förening också en kooperativ assistansanordnare. Vi anordnade personlig assistans innan det blev en rättighet i Sverige. Vårt sätt att anordna personlig assistans är politisk, och har varit det från början. Det centrala för oss är att varje människa ska ha makt i sitt eget liv. Samtidigt

vill vi vara en organisation som följer de regler och lagar som finns. Många nya yttre krav under 2017 har gjort att STIL har behövt lägga en del arbete på att hantera kraven och hur de inte ska minska självbestämmandet för våra medlemmar.

Utveckling

Information till nyanställda

Under 2017 uppdaterade vi informationen till nyanställda assistenter. Nu finns den mest aktuella informationen till anställda på hemsidan under en egen del. Delen heter: "För dig som är anställd". Där kan både arbetsledare och assistenter läsa om olika anställningsformer, schema, tystnadsplikt och annat som är viktigt för en anställning i STIL.

Alla nyanställda personliga assistenter får en länk till den delen av hemsidan tillsammans med sitt anställningsavtal.

Ledarhandboken

Ledarhandboken är både en utbildning och ett uppslagsverk. Den finns på STILs hemsida. Målet med Ledarhandboken är att alla arbetsledare i STIL ska ha ett verktyg för att utforma sin personliga assistans så att den möjliggör ett självbestämt liv. Ledarhandboken är uppdelad i kapitel

som du kan läsa från början till slut. Du kan också söka upp det som intresserar dig. Du som är medlem kan logga in och nå Ledarhandboken under "Mina sidor" på STILs hemsida.

Ledarhandboken kan inte täcka allt, eftersom alla assistanssituationer och personer är unika. Ledarhandboken går igenom tillräckligt för att kunna användas i de flesta situationer. Ledarhandboken utvecklas hela tiden utifrån återkoppling från arbetsledare och medarbetaledare.

Under 2017 har vi uppdaterat Ledarhandboken med tre nya kapitel, tio instruktionsfilmer och flertalet korta filmer som förklarar delar av Ledarhandboken. Vi har också genomfört flera medlemsmöten om ämnen i Ledarhandboken.

Lönekriterier

STIL är ansluten till arbetsgivarföreningen KFO. KFO förhandlar fram ett kollektivavtal med Kommunal. STIL följer det avtalet. Enligt vårt kollektivavtal har STIL individuell lönesättning. Tidigare år har vi ökat alla assistenters löner lika mycket vid lönerevisionen. Men under 2017 behövde STIL börja göra individuella löneökningar, som det står i avtalet. För att kunna göra individuell löneökning behöver

STIL ha lönekriterier. STILs medlemmar diskuterade ett förslag på lönekriterier under medlemsdagarna på våren 2017.

Årsstämman 2017 bestämde att STIL ska ha gemensamma lönekriterier som varje arbetsledare kan tolka och göra om utifrån sin egna behov. Med hjälp av lönekriterier kan

man bedöma hur bra en assistent når upp till målen med sitt jobb. I slutändan ska alla assistenter i STIL arbeta för att öka arbetsledarens självbestämmande. Lönekriterierna finns att läsa för medlemmar på hemsidan. Under vintern

kom en ny del i Ledarhandboken om individuell lönesättning. STIL kommer att börja införa individualiserad årlig löneökning 2018.

Ständiga förbättringar

Klagomålsloggen

En annan del av det systematiska förbättringsarbetet är att ta tillvara på de förbättringsförslag och klagomål vi får. Under 2017 kom det in 62 klagomål och 18 beröm i vårt

system. De största områdena som klagomålen handlade om var kontorets nåbarhet, framförallt svårigheter att komma fram på telefon till enskilda personer, samt administration och genomförande.

Internationellt

Independent Living är en internationell rörelse. Därför är det internationella arbetet viktigt för STIL. Vi arbetar med att öka kunskapen om Independent

Living och stärka de internationella nätverk vi är en del av. Alla medlemmar som vill är välkomna att engagera sig i STILs internationella arbete.

Freedom Drive

Freedom Drive anordnas av ENIL, det Europeiska Nätverket för Independent Living. Genom ENIL påverkar Independent Living-organisationer tillsammans våra EU-parlamentariker. Vartannat år träffas representanter för olika organisationer och utbyter erfarenheter och kunskaper. Freedom Drive är en vecka av politik, kamp och nya kontakter. Freedom Drive är också namnet på paraderna som går genom Bryssel för att kräva lika rättigheter för alla. Både medlemmar och styrelseledamöter från STIL var med på Freedom Drive 2017.

De träffade parlamentariker i Europaparlamentet och deltog i marschen, som samlade hundratals personer. De träffade andra deltagare och pratade om strategier för påverkan och samarbete över gränserna. De hann också knyta nya kontakter.

– Jag tycker det är spännande att ta del av olika livsöden bland funktisar i Europa, sa Marie Blomgren, medlem i STIL. Det var väldigt bra att delta i parlamentet, särskilt när vi såg hur berörda de svenska parlamentarikerna blev över situationen.

IC Lotos

STIL har fortsatt samarbetet med IC Lotos i Bosnien. IC Lotos jobbar i staden Tuzla i Bosnien-Hercegovina. Projektet handlar om att stärka unga och familjer där det finns unga med normbrytande funktionalitet. IC Lotos har arbetat med peer support för både de unga vuxna men också deras föräldrar. Flera av projektets deltagare har börjat göra aktiviteter utanför hemmet och utan sina föräldrar. Några har fått jobb, flera läser upp sina betyg och går vidare till högre utbildning. Projektet finansieras av MyRight.

I juli besökte två representanter från STIL Tuzla för att träffa projektdeltagarna. Ulrika Jönsson från STILs kontor var en av dem:

Ulrika, vad tyckte du om besöket hos IC Lotos?

– Det var inspirerande, för de gör så väldigt mycket. De gör det de kan av det de har. Det finns ingen personlig assistans och väldigt lite stöd från samhället att få i Bosnien Hercegovina. Vi var noga med att understryka att vi kommer för att lära oss av dem. Peer support i STIL är ju ständigt under utveckling.

Vad tar du med dig?

– Deras sätt att blanda flera metoder var väldigt intressant. De använde sig både av peer support i grupp men även

enskilda inspirationssamtal med ledarna mellan peer support-tillfällena, via telefon eller mail. Själva peer supporten var styrd med tydliga uppgifter, nästan som en kurs. Jag tycker att det var intressant att använda sig av målsättning i peer support. Vi gör inte det så mycket i dagsläget i STIL.

– I och med att jag träffade föräldrarna också blev det väldigt tydligt för mig vad som händer med barn och unga som inte har personlig assistans. Det gör det ännu viktigare att vi arbetar politiskt för att rädda assistansen för barn och att vi för in barnens perspektiv i STILs arbete. Assistans kan verkligen användas för att skapa frihet och självständighet för unga människor.

Fanns det någon skillnad i hur metoden används?

– Det är lite tuffare peer support än vad jag är van vid. Deltagarna fick till exempel inte bara positiv, utan även negativ, kritik inför gruppen. En av dagarna under besöket hade deltagarna gjort en talkshow-produktion. Efteråt frågade de mig vad jag tyckte. Jag svarade ju med vad som var positivt och bra. Då fick jag direkt frågan: Vad var dåligt då? Du måste ta upp sådant som kan förbättras! Det är vi inte vana vid här i Sverige.

Kontoret

STILs kontor jobbar med att ge service och kvalificerat chefsstöd till STILs medlemmar. Vårt mål är att både stötta arbetsledare till att få så bra assistans som möjligt och att göra administrationen kring

assistansen så smidig som det bara går. Vi finns också till hands när det gäller medlemsmöten, medlemsträffar och praktiska arrangemang kring föreningens aktiviteter.

Resursavdelningen

Resursavdelningen är den avdelning som arbetar närmast STILs medlemmar. På STILs resursavdelning jobbar arbetsledarpartner, en jurist och en kvalitetsansvarig. Arbetsledarpartner stöttar dagligen STILs arbetsledare i frågor som handlar om att vara ledare i sin assistans. Det är till exempel frågor om ledarskap, schema och bemanning. Resursavdelningen träffar också nya intressenter och introducerar nya medlemmar till att ha assistans i STIL.

Resursavdelningen har under året arbetat med STILs modell för arbetsmiljöarbete inom assistanserna. Vi har också arbetat med dokumentation i STIL, hur STIL kan leva upp till de krav som ställs på oss utifrån samtidigt som vi behåller fokus på arbetsledarens integritet. Det är ett arbete som påbörjats i år men som fortsätter nästa år.

Ekonomiavdelningen

2017 har ekonomiavdelningen jobbat mycket med att hantera yttre krav. Försäkringskassan har stramat upp och gör mycket mer kontroller, vilket ökar arbetsbelastningen på avdelningen. I oktober 2016 började Försäkringskassan betala ut assistansersättningen i efterskott. Konsekvenserna av det började märkas under våren 2017. Försäkringskassans samkörning av dataregister har också orsakat mycket extraarbete. Försäkringskassan kan till exempel stoppa utbetalningar för en hel assistentgrupp utan att meddela varför. Medarbeterna på ekonomiavdelningen

måste då lägga mycket tid på att försöka ta reda på varför. Vi har arbetat med att ge medlemmarna så bra service som möjligt trots tuffare omvärldskrav. Ekonomiavdelningen har också varit med och tagit fram underlag till styrelsen gällande hur STIL kan säkra sin ekonomiska överlevnad, till exempel genom hållbar lönesättning. Ekonomiavdelningen försöker alltid förbättra rutiner och arbetssätt. Under året har vi börjat använda timredovisningssystemet FAST. Det är ett system som fungerar bra för våra behov.

Kommunikationsavdelningen

Kommunikationsavdelningen jobbar med hemsidan, månadsutskick till medlemmarna, att planera och genomföra STIL-dagarna, medlemsdagarna och andra aktiviteter. Kommunikationsavdelningen omvärldsbevakar, producerar nyheter, texter och filmer. Under 2017 jobbade kommunikationsavdelningen extra mycket med tillgänglighet i kommunikationen. Det gäller både språk, teknik, layout och STILs lokaler. Under året har avdelningen för politik och meto slagits samman med kommunikationsavdelningen.

Fotografering av medlemmar

Vårt mål är att STILs informationsmaterial visar en mångfald av STILs medlemmar. Vi vill ha bilder på medlemmar i olika åldrar, med olika könstillhörighet, som bor på olika orter och har olika liv. Under året har vi genomfört fotografering av medlemmar över hela Sverige.

Nyhetsbrev

Under 2016 gjorde vi ett försök att skicka färre nyhetsbrev till medlemmar och istället använda nyheter på hemsidan som en kanal för viktig information. Efter att ha provat och utvärderat det bestämde vi att skicka nyhetsbrev varje månad igen. Det är enklare för både medlemmar och kontor att veta att nyhetsbrev kommer med en månads mellanrum.

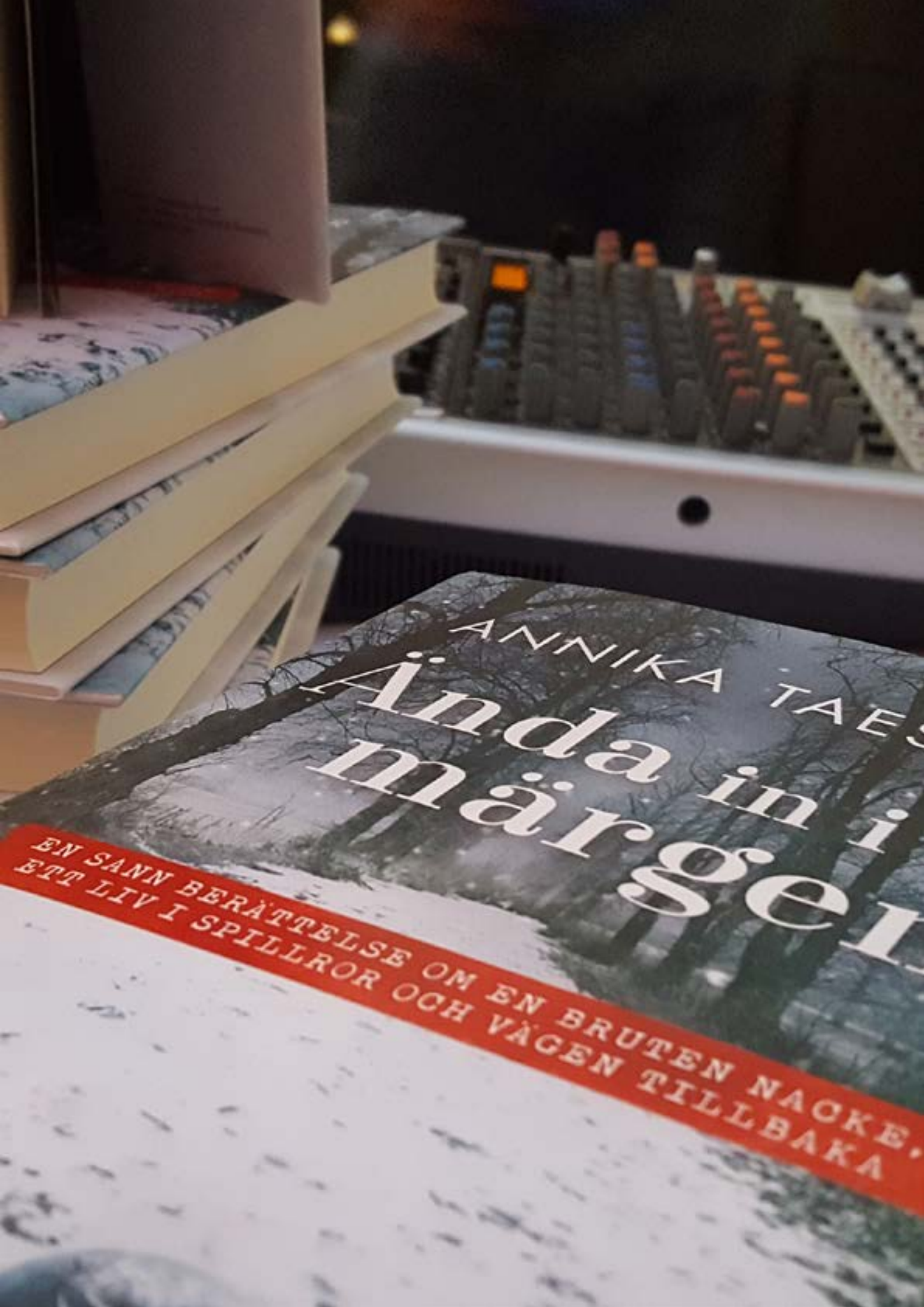
Föreläsningar med Annika Taesler

STILs medlem Annika Taesler har föreläst i Jönköping, Stockholm och Sundsvall. Hon har pratat om sin självbiografiska roman "Ända in i mörget". Boken har blivit uppmärksammas och fått fina recensioner. Föreläsningarna har varit fullsatta varje gång.

Utbildning för ny personal

Även under 2017 började många nya på STIL. Flera på kontoret sökte sig vidare till nya utmaningar i karriären. Vi har utökat resursavdelningen med fler personer för att kunna ge bättre service.

Den nya personalen har gått en introduktionsutbildning i Independent Living och ideologi. Utbildningen har hållits två gånger under året i Tranås, i mars och november. Totalt har 10 kontorsanställda gått utbildningen.

ANNIKA TAES

Ända in i mörget

EN SANN BERÄTTELSE OM EN BRUTEN NACKE, ETT LIV I SPILLROR OCH VÄGEN TILLBAKA

www.stil.se

